

O comemorare

Din inițiativa Muzeului Literaturii Române și a Comitetului de cultură și educație socialistă Vilcea, s-au sărbătorit, la Drăgășani, patru decenii de la moartea scriitorului originar din orașul care ne-a primit cu frunza podgoriilor bătând bacovian în plumburiu. Gib I. Mihăescu a fost un scriitor de succes și continuă să fie, salvându-se de ironia unei editări în serie prin drama funciară a personajelor din nuvelele sale, prin insolitul unei proiecții ideale, cu cheia simbolisticii, în fond, universală — am citat Rusoaica — și, în fine, prin romanul caleidoscopic al intelectualității mărunte. Zilele și nopțile unui student întirziat. Invitații bucureșteni la simpozionul Semnificații actuale în opera lui Gib I. Mihăescu au evocat scriitorul din dubla perspectivă a omului și a artistului. Ovidiu Papadima l-a situat, prin „expresivitățile tăcerii“, alături de Lucian Blaga; Dragoș Vrinceanu și-a amintit fragilitatea prezenței lui Gib în „republica literelor“; două mostre de memorialistică decentă. Nicolae Manolescu, cu spiritul său polemic contrariant, a afirmat că scriitorul ar fi puternic marcat de Dostoievski, în replică, apoi, cu Al. Oprea, care a citit în opera celui omagiat experiențe volitionale, duse până la consecințele ultime. Această încrucișare de rememorări și opinii a avut farmecul ei de solemnitate intelectuală. A urmat un spectacol, în premieră absolută, cu drama Sfirșitul.

Prin grija forurilor amintite, dar și cu atenta participare a organelor locale de partid și de stat, s-a inaugurat Casa memorială Gib I. Mihăescu, într-o ambianță prelungită familială, în care, pentru vizitatorii numeroși, fiica scriitorului va

povestii etapele vieții artistice a părintelui său, slujindu-se de relieve prețioase, manuscrise, caiete de astronomie și luneta pentru observații selenare — pasiunea de matematician a literatului. (Aceeși lunetă la care a ținut să se fotografieze, privind astrele, marea original George Călinescu, în trecere, cu înștiutul său literar, prin Drăgășani.)

Spectacol- lectură: „Sfirșitul“

În prelungirea prozei sale obsesive, cu exacerbări analitice, tentativa dramaturgică a lui Gib I. Mihăescu are totuși doar un singur titlu sonor, Pavilionul cu umbre, dramă scrisă, în 1926, pentru Maria Ventura, într-o anumită tonalitate teatrală a psihologiei clinice. Insuși autorul, incurajat de inițial succes, a tatonat opinii autorizate pentru posibile reprezentări ale altor piese. Ba, posteritatea imediată a autorului Noptii focurilor cunoaște și un conflict de presă în jurul unui text răticat. Apoi, până mai deunăzi, când apare volumul de Teatru (1973), scriitorul altor cărți apreciate părea să fi fost doar un musafir ocazional al teatrului.

Pentru festivitățile de la Drăgășani, Mihai Dimiu a lăsat interpreților principali ai viitorului său spectacol de la Giulești cu drama Sfirșitul libertatea aparentă a unei lecturi cu ferme marcaje regizorale. Pentru spectatorul de azi, povestea geloziei aberante a lui Birnea, soful ce-și joacă, cu voluptăți psihopate, propria sa rată conjugală, www.dimed.ro desuet,

de senzațional amar. Din cîte am putut să ne dăm seama, Mihai Dimiu va muta în spectacolul său centrul de greutate pe replică — o ascuțime plăcută, de tachinări dinamice, prefigurind parca teatrul lui Sebastian —, învăluind lunara dramă provincială, sfîrșită melodramatic, prin împăcare, într-un abur de farsă, pentru estomparea dramatismului strident. Asemenea lecturi-spectacol au farmecul lor pentru publicul mereu avid să pătrundă în laboratorul unei reprezentații. Două ore de „joc“ la masă, cu fine observații regizorale, cu iritări actoricești care fac farmecul indefinibil al repetițiilor, evadările din text pentru a detalia teoretic o situație sînt ele însele spectacol, un climat al inteligenței teatrale, pentru care sala are, la rîndu-i, inteligența unui amuzament de calitate. Interpretîndu-l pe Birnea, Corneliu Dumitraș a fost mereu în căutarea unor contraste expresive — căldura sofului iubitor și alunecarea în gol a aceluiasi soț care divorțează pentru a face proba fidelității femeii. O crispă temperamentală vine în întîmpinarea ideii lui Dimiu — de joc alert, chiar curajos grotesc. Mada nu este nici eterica Alba, nici mistuitoarea himeră senzuală a Rusoaicei, este un exemplar feminin rafinat de lecturi și de propria ei condiție de soție, care trebuie să-și apere, prin disimulare și spectacol, o iubire „totală“. Ideea „iubirii totale“ a piesei lui Gib a generat mai degrabă, cum bine a sesizat Mihai Dimiu, o farsă în replici. Chinuțul autor al Vedeniei s-a prins în capcanele dialogului de teatru, unde cel mai tragic subiect poate căpăta o turnură comică prin logica formală a scrisului și prin imposibilitatea unui comentariu catalizator. Mai ales sub acest aspect — de probă documentară teatrală a unui spirit ales al literaturii noastre —, spectacolul lui Mihai Dimiu va trezi interes.

Ionuț Niculescu